

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ,
РУДАРСТВА И ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА

Омладинских бригада 1
11070 Нови Београд

REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENT,
MINING AND SPATIAL PLANNING

1, Omladinskih brigada Str.
11070 New Belgrade

Tel: + 381 (011) 31-31-357; 31-31-359 / Fax: + 381 (011) 31-31-394 / www.ekoplan.gov.rs

Бр/№: 353-01-00393/2010-02

Датум/Date: 28.06.2011.године

На основу члана 15. став 4. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (Службени гласник РС, број 135/2004) и члана 192. Закона о општем управном поступку (Службени лист СРЈ, број 33/97 и Службени гласник РС, број 31/01 и 30/10), а решавајући по захтеву оператера Титан цементара Косјерић д.о.о., Улица Живојина Мишића бб, за издавање интегрисане дозволе, број 1, од 15.03.2010. године, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, државни секретар, по овлашћењу број 021-01-8/2011 од 28.03.2011.године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

о издавању интегрисане дозволе

Издаје се интегрисана дозвола рег. број 1 оператеру Титан цементара Косјерић д.о.о., за рад целокупног постројења и обављање активности производње цемента, на локацији катастарске парцеле бр.: 1547, 1051/3, 1051/8, 1546, 1036, 1035, 1519/3, 1123/2, 1122/2, 1045, 1046, 1047, 1048, 1052/3 и 1052/1 КО Галовићи, општина Косјерић, и утврђује следеће, и то:

I ОПШТИ ПОДАЦИ

1. Општи подаци о интегрисаној дозволи

Интегрисана дозвола рег.број 1 издаје се оператеру Титан цементара Косјерић д.о.о., из Косјерића, сходно Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне (Сл.Гласник РС, бр. 135/04), Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола (Службени гласник РС, бр.84/05), Правилнику о садржини и изгледу интегрисане дозволе (Службени гласник РС, бр.30/06), Уредби о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима (Службени гласник РС, бр.84/05) и Уредби о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине и одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи (Службени гласник РС, бр.84/05).

Сходно горе наведеној Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола (Службени гласник РС, бр.84/05), Титан цементара Косјерић д.о.о., из Косјерића, припада постројењима и активностима за које се издаје интегрисана дозвола и то дефинисана под тачком 3. Индустрија минерала, подтачка 3.1 Постојења за производњу цементног клинкера у ротационим пећима, производног капацитета који прелази 500 t дневно, или за производњу креча у ротационим пећима, производног капацитета који прелази 50 t дневно, или у другим пећима, чији производни капацитет прелази 50 t дневно.

У складу са тим Титан цементара Косјерић д.о.о., обратила се надлежном органу, Министарству животне средине, рударства и просторног планирања, за издавање интегрисане дозволе.

2. Општи подаци о постројењу

Постројење за производњу цемента Титан цементара Косјерић д.о.о., налази се на катастарским парцелама бр.: 1547, 1051/3, 1051/8, 1546, 1036, 1035, 1519/3, 1123/2, 1122/2, 1045, 1046, 1047, 1048, 1052/3 и 1052/1 КО Галовићи, општина Косјерић.

Предузеће Титан цементара Косјерић д.о.о. (ТЦК) бави се производњом грађевинског материјала, односно производњом портланд цемента. Производни капацитет Титан цементаре Косјерић д.о.о. износи 520.000 t клинкера годишње.

Број запослених у Титан цементари Косјерић д.о.о. је 342. Процес производње обавља се у три смене.

3. Напомена о поверљивости података и информација

На основу члана 9. став 1. тачка 10. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04) Титан цементаре Косјерић д.о.о. је уз захтев за добијање интегрисане дозволе доставила надлежном органу Изјаву којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности, број 01-228/10 од 30.07.2010.године. Овом изјавом потврђено је да јавност има приступ захтеву за издавање интегрисане дозволе у целини, осим назначених информацијама које садрже пословну тајну.

4. Информација о усаглашености

Захтев за добијање интегрисане дозволе, број 353-01-00393/2010-02, који је поднео оператер Титан цементара Косјерић д.о.о., из Косјерића, у складу је са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04), Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, број 36/06) и Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС“, број 84/05). Захтев за добијање интегрисане дозволе садржи све податке прописане Законом. Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је поднео и сву потребну документацију прописану Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

II. АКТИВНОСТ ЗА КОЈУ ЈЕ ЗАХТЕВ ПОДНЕТ И ОЦЕНА ЗАХТЕВА

1. Кратак опис активности за коју је захтев поднет

Процес производње портланд цемента у Титан цементари Косјерић д.о.о. обухвата следеће технолошке поступке:

1. Експлоатација и припрема сировина (кречњак, лапорац, глина)
2. Дробљење, транспорт и ускладиштење сировина
3. Производња и складиштење сировинског брашна
4. Складиштење, транспорт и припрема горива
5. Производња, транспорт и складиштење клинкера
6. Производња, транспорт и складиштење цемента
7. Паковање и палетизација цемента и отпрема

Сировинске компоненте на локацију цементаре допремају се са површинског копа „Галовићи“ где се врши експлоатација лапорца и глине, а кречњак се допрема са површинског копа „Суво Врело“. На површинским коповима се након минирања врши уситњавање сировине до одговарајуће гранулације, а затим се сировина камионима превози до дробилице где мешавина лапорца и кречњака или чист кречњак дробе на грануле величине 30mm. Тако издробљени материјал транспортује се траком у депо мешавине лапорца и кречњака, односно у силос кречњака.

Сировинско брашно се производи млевењем компоненти: мешавина лапорац – кречњак, чист кречњак, глина, пиритна изгоретина и боксит. Мешавина се затим у млину сировина суши и меље, а добијено сировинско брашно се транспортује у силосе за хомогенизацију, и даље у процес печења.

Печењем сировинског брашна у ротационој пећи добија се основни полупроизвод - клинкер. Технолошку основу процеса производње цементног клинкера представља ротациона пећ, са четворостепеним циклонским измењивачем топлоте (предгрејачем) са сателитским хладњаком (planetary cooler) и гориоником (burner), без предкалцинатора. У Титан цементари Косјерић д.о.о. заступљен је суви процес производње.

Готово сировинско брашно се транспортује до допол торња, циклона, где прима одређену количину топлоте излазних гасова из ротационе пећи. На излазу из допол торња сировинско брашно има температуру од око 900 °C и почело је да се калцинише, затим улази у пећ у зону калцинације где је температура виша, одакле прелази у синтер зону где под температуром од 1400 – 1450 °C у процесу синтеровања настаје клинкер. Клинкер се даље хлади у планетарним хладњацима одакле се одводи у дробилицу клинкера и на крају транспортује ради складиштења.

Основна компонента за добијање цемента је клинкер, а као адитиви се употребљавају гипс за контролу везивања цемента, туф, шљака, пепео и кречњак. Будући да је клинкер основа за добијање цемента, квалитет цемента зависи од квалитета клинкера, његовог процента и финоће млевења. Уситњен материјал из млина цемента се одводи у сепаратор где се врши прво одвајање крупних честица, одакле се исте враћају у млин, док fine честице одлазе у пнеуматски транспортни систем, а одатле транспортним цевоводом у силосе цемента. Ваздушна струја која извлачи ове честице одлази у врећасти филтер где се издвојене честице помоћу пужног транспортера упућују у ваздушно транспортно корито и даље у пнеуматски транспортни систем и преко транспортног цевовода у силосе цемента, док пречишћен ваздух одлази у атмосферу.

Отпрема цемента до потрошача може бити у растреситом стању (ринфуз) и пакован у

вреће.

Оператер је у захтеву за издавање интегрисане дозволе у Поглављу II.1.Кратак опис активности за коју је поднет захтев и поглављу III.3.1. Опис постројења, производног процеса и процеса рада, дао потребне податке

2. Опис локације на којој се активност обавља

Титан цементара Косјерић д.о.о. лоцирана је у реону села Галовићи, место звано Дубље, северозападно од града Косјерић на удаљености од око два километра. Комплекс фабрике налази се на катастарским парцелама бр.: 1547, 1051/3, 1051/8, 1546, 1036, 1035, 1519/3, 1123/2, 1122/2, 1045, 1046, 1047, 1048, 1052/3 и 1052/1 КО Галовићи, општина Косјерић.

Са јужне стране предметну локацију граничи индустријски колосек који спаја комплекс са железничком пругом Београд–Бар и регионални пут Косјерић–Сеча Река–Варда. Даље на југ налази се пољопривредно земљиште, изолована домаћинства и река Скрапеж која протиче на удаљености од око 500 m.

Са северне и западне стране налазе се изолована домаћинства и пољопривредне површине. Северозападно од предметне локације, на удаљености од око 1 km налази се коп лапорца „Галовићи“ и коп кречњака „Суво врело“, пољопривредне површине и насеље Лучићи.

Са источне стране налазе се пољопривредне површине, а југоисточно од предметне локације на удаљености од око 2 km налази се град Косјерић.

Изолована домаћинства са јужне, западне и северозападне стране локације налазе се у непосредној близини, на удаљености од око 50 m.

У непосредној близини локације нема других индустријских постројења.

У околини цементаре не постоје заштићена подручја природе, археолошка налазишта, непокретна културна добра, на која може утицати обављање активности у цементари.

Оператер је у захтеву за издавање интегрисане дозволе, у Поглављу III.1. Локација, дао потребне податке.

3. Постојеће дозволе, одобрења и сагласности

Предузеће Титан цементара Косјерић д.о.о. поседује за све постојеће објекте одобрења за изградњу и употребне дозволе.

Уз захтев за издавање интегрисане дозволе оператер је поднео и списак пројеката за изграђено постројење, који су стављени на увид Министарству животне средине, рударства и просторног планирања приликом обиласка локације и приликом израде нацрта интегрисане дозволе.

Сви објекти који подлежу процени утицаја на животну средину поседују решења о сагласности на Студију о процену утицаја на животну средину или сагласности на Детаљну анализу утицаја на животну средину пре доношења Закона о процени утицаја на животну средину (Службени гласник РС, број 135/04).

Оператер поседује и потребну документацију издату од стране Министарства унутрашњих послова, као и потребне Акте о праву коришћења природних ресурса.

Оператер поседује Решење о издавању водопривредне дозволе за захватање и коришћење воде и испуштање отпадних вода из постројења (бр.325-04-106/2010-07 од 04.03.2010.године), као и Решење о издавању водне дозволе за складиштење нафте и нафтних деривата у надземним резервоарима за складиштење течног горива, на локацији

саме цементаре (бр.325-04-822/2010-07 од 29.11.2010.године) издато од стране Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде.

Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе приложио и решење о издавању водне сагласности на техничку документацију реконструкције постојећег система канализације са изградњом постројења за третман отпадних вода фабрике, односно на техничку документацију постројења за пречишћавање индустријских и атмосферских отпадних вода, као и санитарно фекалних вода (бр. 325-04-910/2010-07 од 06.12.2010.године) издато од стране Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде.

У прилогу ове дозволе налази се листа свих постојећих дозвола, одобрења и сагласности надлежних органа и организација које је оператер приложио уз захтев за издавање интегрисане дозволе.

4. Главни утицаји на животну средину

Једно од најважнијих питања животне средине у процесу производње цемента су емисије у ваздух. Основне емисије у ваздух су: прашкасте материје, оксиди азота (NO_x), оксиди сумпора (SO_2). Печење клинкера у ротационој пећи представља најзначајнији део процеса у смислу кључних питања животне средине: потрошња енергије и емисије у ваздух.

Поред тачкастих извора емисије у ваздух постоје и дифузни извори емисија као што су отвоена складишта материјала, саобраћајнице за пролаза возила кроз круг фабрике, као и одређене тачке транспорта и пресипне тачке материјала које нису унутар неког објекта.

Укупна количина отпадних вода које се генеришу у кругу фабрике на годишњем нивоу износи приближно $400\,000\text{ m}^3$ што је податак добијен на основу прорачуна о потрошњи воде будући да у фабрици не постоје мерачи протока отпадних вода.

Предузеће Титан цементара Косјерић не поседује постројење за пречишћавање отпадних вода, све отпадне воде са локације, изузев санитарних отпадних вода, испуштају се у реку Скрапеж са делимичним третманом помоћу таложника и сепаратора уља и масти, преко четири међусобно независна канализациона испуста. Санитарне отпадне воде упуштају се у градску канализацију града Косјерића, до пуштања у рад постројења за третман отпадних вода.

У процесу производње у Титан цементари Косјерић генерише се опасан (отпадна графитна маст-цеплатин, отпадне масти и уља) и неопасан отпад (метални отпад, отпадна ватростална опека, отпадне филтер вреће и филтер платна, отпад од гуме, комунални отпад, дрвени отпад, папирни отпад).

Идентификоване су и следеће врсте отпада: амбалажни отпад (дрво, папир) настао у процесу паковања и отпад настао при редовном машинском и грађевинском одржавању.

Оператер не врши одлагање отпада нити има сопствену локацију где врши одлагање отпада, већ сав генерисан отпад предаје овлашћеним организацијама који отпад превозе до места коначног третмана, односно одлагања.

У току редовног рада Титан цементара Косјерић д.о.о. представља извор буке у животној средини.

Изворе буке у Титан цементари Косјерић д.о.о. представљају како постројења, машине и опрема, тако и превозна средства материјала.

Значајни извори буке са аспекта заштите животне средине на локацији фабрике су следећи: транспортери (транспортна возила) сировинског материјала од копова до дробилице, дробилица, млин за сировинско брашно, есхаустор и аеролифт пећи, компресорска станица, силос клинкера, млин за цемент, постројење за паковање на северној страни,

транспортна трака од пакераја до палетизације, млин за чврсто гориво.

Током редовног рада Титан цементаре Косјерић д.о.о. нема значајних утицаја вибрација у животној средини.

На локацији цементаре нема директног испуштање отпадних вода у подземно водно тело.

На основу испитивања и изведених истражних радова, односно резултата хемијских анализа, концентрације загађења су такве да се не захтева интервенција, односно ремедијација земљишта.

Главне утицаје рада постројења на животну средину оператер је описао у делу захтева II.3. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину.

5. Коментари/мишљења

У току спровођења процедуре издавања интегрисане дозволе, а након подношења комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе, као и комплетне документације, од стране оператера Титан цементаре Косјерић д.о.о., број 353-01-393/2010-02, надлежни орган, Министарство животне средине и просторног планирања, издало је обавештење за јавност о пријему захтева за издавање интегрисане дозволе у дневном листу «Политика», дана 16.августа 2010.године. Такође, о пријему захтева упућено је писмено обавештење јединици локалне самоуправе, Скупштини општине Косјерић, Заводу за заштиту природе Републике Србије и Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, Републичкој дирекцији за воде.

5.1. Органа аутономне покрајине

Нема коментара.

5.2. Органа локалне самоуправе (општина/град)

Нема коментара.

5.3. Јавних и других институција

Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, након пријема обавештења о поднетом захтеву за добијање интегрисане дозволе, упутило је допис Министарству животне средине, рударства и просторног планирања у коме се тражи појашњење везано за документацију у самом захтеву. Такође, у допису се захтева да оператер допуни своју водну дозволу и водном дозволом за складиштење нафте и нафтних деривата у надземним резервоарима, а чије је издавање већ било у процедури код истог органа. Оператер, Титан цементара Косјерић д.о.о., је прибавила поменућу водну дозволу за складиштење нафте и нафтних деривата у надземним резервоарима од стране Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, као и водну сагласност на техничку документацију реконструкције постојећег система канализације са изградњом постројења за третман отпадних вода фабрике од истог органа, те је након тога процедура издавања интегрисане дозволе (израда нацрта дозволе) настављена.

5.4. Надлежних органа других држава у случају прекограничног загађивања

Рад постројења, Титан цементаре Косјерић д.о.о., нема утицаја на прекогранично загађење.

5.5. Представника заинтересоване јавности

Нема коментара.

6. Процена захтева

6.1 Примена најбољих доступних техника

За процену процеса и активности у Титан Цементари Косјерић д.о.о и усаглашености са најбољим доступним техникама коришћени су следећи Референтни документи о најбољим доступним техникама:

1. *Reference Document on Best Available Techniques in the Cement and Lime Manufacturing Industries, European Commission, December 2001;*
2. *European Commission Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from Storage, July 2006;*
3. *European Commission Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document for the Waste Treatments Industries, August 2006;*
4. *European Commission Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document on Best Available Techniques in Common Waste Water and Waste Gas Treatment/Management Systems in the Chemical Sector, 2003;*
5. *European Commission Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document on the General Principles of Monitoring, July 2003;*
6. *European Commission Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document on the Application of Best Available Tachniques to Industrial Cooling Systems, December 2001.*

Нови документ *Reference Document on Best Available Techniques in the Cement and Lime Manufacturing Industries, European Commission, May 2010* је у тренутку подношења захтева био још у изради.

Усклађеност са најбољим доступним техникама постигнуте су код следећих активности и фаза процеса производње:

1. Стабилан и поуздан рад пећи
2. Вршење пажљивог одабира и контроле свих материја које улазе у пећ у циљу уклањања или смањења емисија
3. Спровођење редовног праћења и мерења процесних параметара
4. Примена пећи са сувим процесом производње, вишестепеним предгрејачем како би се постигла минимална специфична потрошња енергије, под оптимизованим радним условима
5. Смањење потрошње топлотне и електричне енергије
6. Смањење емисија NO_x применом примарних мера (употреба „low NO_x“ горионика и постављање горионика на средини пећи)
7. Смањење емисија прашине применом општих примарних мера (смањење емисија прашине из тачкастих извора и дифузних извора емисија)
8. Поновна употреба прашине сакупљене у производном процесу (целокупна количина прашине из уређаја за пречишћавање излазних гасова се аутоматски враћа у процес)
9. Складиштење отпада на непропусним и отпорним подлогама
10. Време задржавања отпада у складишту дефинисано је поступцима и процедурама набавке у оквиру Система управљања квалитетом
11. Јасно означавање свих врста отпада

12. Спровођење мера заштите од буке дефинисаних у складу са добром праксом управљања и контролисане мониторингом (постављање природних баријера, набавка и уградња опреме која производи нижи ниво буке итд.)

Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је приложио и Програм мера прилагођавања појединих делова процеса производње и активности постројења условима прописаним Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, где су описане мере које намерава да предузме за усклађивање са БАТ захтевима (захтевима најбољих доступних техника), тамо где је то неопходно, као и временском динамиком спровођења тих мера и динамиком финансирања (Документација – прилог 1.12).

6.2. Коришћење ресурса

Сировине

Основне сировине за производњу клинкера и цемента су : кречњак, мешавина лапорца и кречњака и глина.

Кречњак се експлоатише на површинском копу „Галовићи“, а лапорац и глина на површинском копу „Суво врело“. Копови се налазе на удаљености од око 1 km од локације Титан цементаре Косјерић д.о.о., северозападно и североисточно. Сировине се до фабрике допремају камионима.

Полупроизоде у производњи цемента представљају сировинско брашно и клинкер.

За производњу сировинског брашна, поред основних сировина, користе се и следеће корективне сировине: боксит и пиритна изгоретина.

Податке о коришћењу сировина и максимално предвиђеној годишњој потрошњи истих оператер је дао у Поглављу III.4. захтева.

Помоћни материјали

За производњу цемента користе се следећи помоћни материјали-адитиви: шљака из високе пећи, природни пуцолан – туф, електрофилтерски пепео, суви електрофилтерски пепео и индустријски гипс.

Податке о коришћењу помоћних материјала и њиховој максимално предвиђеној годишњој потрошњи оператер је дао у Поглављу III.4. захтева.

У Титан Цементари Косјерић д.о.о. у процесу производње не користе се опасне хемијске супстанце, па нису разматрани начини могуће замене (супституције) за достизање препоручених нивоа у складу са најбољим доступним техникама.

Вода

Титан Цементара Косјерић д.о.о. снабдева се водом из градског водовода и из сопствених извора – бране са уставом на реци Скрапеж.

Вода из градског водовода користи се као вода за пиће и санитарна вода.

Индустријском водом фабрика се снабдева захватањем из реке Скрапеж преко система бране са уставом. Индустијска вода се користи за технолошке потребе (снабдевање расхладног торња, парних котлова, хлађење машина и постројења), противпожарне потребе и прање саобраћајница и манипулативних површина.

Потрошња воде по тони произведеног цемента износи мање од 1 m³.

У Титан цементари Косјерић д.о.о. не постоји систем за рецикулацију воде.

У циљу смањења потрошње воде и усаглашавања са БАТ захтевима, планирано је увођење Система управљања водама. Планиране активности у оквиру увођења Система управљања водама су следеће: израда пројекта – испитивање могућности увођења система за рецикулацију расхладне воде, инсталација мерача протока воде на водозахвату из реке Скрапеж, анализа потрошње воде и дефинисање одговарајућих процедура. Планиране активности оператера су саставни део Програма мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима (Документација – прилог 1.12).

Енергија

Титан Цементара Косјерић д.о.о. као енергент у процесу производње користи:

- петрол кокс - за ротациону пећ
- угаљ - за ротациону пећ
- течно гориво - за ротациону пећ, два котла - радни и резервни, помоћно ложиште млина сировина и помоћно ложиште млина цемента
- електричну енергију - у различитим фазама процеса производње и
- евро дизел гориво - за потребе транспорта у руднику и фабрици.

Као главни енергент у производном процесу користе се чврста горива: петрол кокс и угаљ.

Електрична енергија се користи од спољних снабдевача.

Податке о коришћењу енергије оператер је дао у Поглављу III.4.2. захтева.

Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је приложио и План мера за ефикасно коришћење енергије (Документација – прилог 1.6).

У акционом плану који је приложио уз захтев за издавање интегрисане дозволе (Прилог 5) оператер је предвидео мере за смањење потрошње електричне енергије у циљу усаглашавања са БАТ захтевима.

6.3. Емисије у ваздух и њихов утицај на животну средину

У процесу производње цементног клинкера (цемента) релевантне су следеће загађујуће материје: прашкасте материје, оксиди азота (NO_x) и оксиди сумпора (SO₂).

Податке о емисијама у ваздух, мерама за смањење емисија, мониторингу, планираним мерама у циљу даљег усаглашавања са БАТ захтевима, оператер је дао у захтеву у: Поглављу III.5. Емисије у ваздух, Прилогу 2., табеле 11 – 21, Прилогу 1.12 Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима, Прилогу 5. Акциони планови и Прилогу 1.3 Документација – План вршења мониторинга.

Тачкастих извора емисија има укупно двадесет и један.

Значајни (главни) извори емисија у ваздух у оквиру постројења Титан Цементаре Косјерић д.о.о. су следећи:

1. Млин сировина и ротациона пећ (ГИ-01)
2. Млин цемента (ГИ-02)
3. Млин за чврста горива (ГИ-03).

Смањење емисија честица (прашкасти материја) у ваздух из млина сировина и ротационе пећи врши се истим електростатичким филтером, ЕФ01. Смањење емисија проузрокованих услед рада млина цемента врши се врећастим филтером ВФ02, а смањење емисија из млина за чврста горива врши се врећастим филтером ВФ03.

Ротациона пећ у Титан цементари Косјерић д.о.о. има уграђен горионик са подешавајућим пламеном најновије генерације (Rotaflam AT Pillard). Основна карактеристика овог горионика је смањено стварање NO_x („low NO_x burners“) у односу на класичне горионике. Уградња ових горионика спада у примарне мере усаглашености са БАТ захтевима, које још обухватају и постављање горионика на средину пећи и достигнуту оптимизацију процеса, а у смислу смањења емисија NO_x .

Смањење емисија SO_2 постиже се коришћењем адекватних сировина и горива.

Остали извори емисија (споредни извори) су емитери чије се емисије по свом протоку и масеној концентрацији испуштених загађујућих материја не могу квалификовати као главни извори емисија у процесу производње цемента. У такве емитере спадају: пресипне тачке, складишта и силоси сировина, међупроизвода и производа, као и паковање, палетизација и транспорт. Таквих емитера на локацији Титан Цементаре Косјерић д.о.о. има шеснаест:

1. Дробилица (СИ-01)
2. Силос за хомогенизацију 1 (СИ-02)
3. Силос за хомогенизацију 2 (СИ-03)
4. Вага пећи (СИ-04)
5. Кофичасти транспортер клинкера (СИ-05)
6. Пресипна станица на хали клинкера (СИ-06)
7. Изузимање клинкера из хале клинкера (СИ-07)
8. Пресипна станица на силосу клинкера (СИ-08)
9. Силос клинкера (СИ-09)
10. Транспорт клинкера (СИ-10)
11. Силос недопека – клинкер садржаја $\text{CaO} > 2,5\%$ (СИ-11)
12. Бункер клинкера и вага млина цемента (СИ-12)
13. Транспорт цемента и силоси цемента (СИ-13)
14. Ринфузни утовар цемента и силоси цемента (СИ-14)
15. Пак машине (СИ-15)
16. Пресипна станица и бункер сировог чврстог горива (СИ-16).

Сви набројани извори емисија контролишу се уређајима за третман/пречишћавање – врећастим филтерима, редом ВФ04 – ВФ18.

Континуално праћење емисија врши се на емитеру после електрофилтера млина сировина и ротационе пећи. Иза врећастих филтера млина цемента и млина за чврста горива постављени су мерни уређаји за континуално мерење емисије прашине. Једном годишње врши се контролно мерење од стране овлашћене организације на свим емитерима, као и додатно мерење једном годишње на емитеру после електрофилтера пећи и млина сировина. Мерење емисија на појединим споредним изворима емисија врши се као годишње контролно мерење.

Поред мерења емисија од стране овлашћене институције, у Титан Цементари Косјерић д.о.о. се врши мерење емисије и од стране фирме ENCO LTD из Грчке (Environmental Analysis & Monitoring Systems –ENCO LTD) која поседује сертификате за мерење емисије, имисије и калибрацију опреме, као и за узорковање и испитивање на стационарним изворима емисије.

Изворе емисија из котларнице К-01 и К-02, представљају два котла – котао 1 и котао 2 која не раде истовремено (један радни и један резервни), капацитета по 1,98 MW оба, који као енергент користе течно гориво. Произведена топлота се користи за грејање просторија и ротациону пећ, помоћно ложиште млина сировина и помоћно ложиште млина цемента.

Емитери котлова, висине по 10,3m не поседују систем за смањење емисија.

Контролно мерење емисије врши се периодично од стране овлашћене организације.

Дифузни или фугитивни извори емисија су неконтролисане емисије са отворених складишта материјала, саобраћајница за пролаза возила кроз круг фабрике, као и одређене тачке транспорта и пресипне тачке материјала које нису унутар неког објекта. Дифузне емисије састоје се од прашкастих материја и издувних гасова возила. Већи део чврстих честица које се емитују из дифузионих емисија су знатно већих димензија од честица из сагоревања или технолошких гасова.

У процесу производње цемента у Титан Цементари Косјерић д.о.о. не користе се материје са снажно израженим мирисима.

Контрола квалитета амбијенталног ваздуха врши се редовним мониторингом на аутоматској мерној станици постављеној у околини Титан Цементаре Косјерић д.о.о. од стране Агенције за заштиту животне средине.

6.4. Емисије у воду и њихов утицај на животну средину

Податке о емисијама у воду, мониторингу, планираним мерама у циљу даљег усаглашавања са БАТ захтевима, оператер је дао у захтеву у: Поглављу III.6. Емисије штетних и отпадних материја у воде, Прилогу 2., табеле 22 – 31, Прилогу 1.12 Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима, Прилогу 5. Акциони планови и Прилогу 1.3 Документација – План вршења мониторинга.

Титан Цементара Косјерић д.о.о. поседује водну дозволу за захватање, коришћење, испуштање отпадних вода и складиштење течног горива, која је саставни део документације која је предата уз захтев за добијање интегрисане дозволе.

У захтеву за добијање интегрисане дозволе оператер је дао преглед стања емисија штетних и отпадних материја у воде.

На локацији се генеришу следећи токови отпадних вода:

- технолошке отпадне воде из процеса хлађења и машинске радионице
- санитарне отпадне воде
- атмосферске отпадне воде и
- отпадне воде од прања фабричког круга.

Укупна количина отпадних вода које се генеришу у кругу фабрике на годишњем нивоу износи приближно 400 000 m³ (податак је добијен на основу прорачуна и потрошње воде будући да у фабрици не постоје мерачи протока отпадних вода).

У фабрици Титан Цементара Косјерић д.о.о. не постоји постројење за третман отпадних вода. Канализациони систем на подручју цементаре је сепаратни, тј. у фабричком кругу постоје две независне канализационе мреже: индустријска канализација заједно са атмосферском и фекална канализација.

Отпадне воде са локације испуштају се у реку Скрапеж преко четири међусобно независна канализациона испуста. Река Скрапеж сврстана је у I класу водотока до Косјерића, а од Косјерића у II класу водотока (Уредба о класификацији вода и Уредба о категоризацији вода (Службени гласник СРС, број 5/68).

У Титан цементари Косјерић д.о.о. не постоји систем за рецикулацију воде.

Санитарне отпадне воде упуштају се у градску канализацију града Косјерића, до пуштања у рад постројења за третман отпадних вода.

Испитивање квалитета отпадних вода врши се четири пута годишње, од стране овлашћене организације.

Оператер је току реализације пројекта реконструкције постојећег система канализације и изградње постројења за третман отпадних вода. У току поступка издавања интегрисане дозволе оператер је приложио и Водну сагласност на техничку документацију реконструкције постојећег система канализације са изградњом постројења за третман отпадних вода фабрике, издато од стране Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде. У току је поступак прибављања водне дозволе за исто.

У оквиру постројења за пречишћавање отпадних вода предвиђена је изградња два независна постројења:

1. Постојење за пречишћавање фекалних отпадних вода и
2. Постојење за пречишћавање индустријских, атмосферских и дренажних вода.

Оператер је Ситуациону карту новопроектваног система за сакупљање и третман отпадних вода приложио у Прилогу 3.4. захтева.

Оператер је у оквиру Програма мера прилагођавања рада постројења одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине приложеним уз захтев за добијање интегрисане дозволе предвидео реконструкцији постојећег система канализације и изградњу постројења за третман отпадних вода, са тачно дефинисаном роком за извршење мере и потребним финансијским улагањима.

На локацији Титан цементаре Косјерић д.о.о. нема испуштања отпадних вода у подземне воде.

6.5 Заштита земљишта

Заштиту земљишта, испитивања и резултате испитивања, мере за спречавање загађења земљишта и мониторинг, оператер је обрадио у захтеву за добијање интегрисане дозволе у: Поглављу III.7. Заштита земљишта и подземних вода, Прилогу 2., табеле 23 – 31 и

Прилогу 1.3 Документација – План вршења мониторинга.

У циљу утврђивања загађености подземних вода и седимената у кругу фабрике и њеној непосредној околини постављено је дванаест пијезометара, чиме је омогућено вршење мониторинга, тј. праћења нивоа подземних вода, правца кретања подземних вода и узимање узорак за хемијске анализе.

План мониторинга квалитета подземних вода који је израдио оператер и који је саставни део документације која је предата уз захтев, омогућава превентивно деловање у случају појављивања загађујуће материје у земљишту и подземним водама (у случају акцидента).

Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је приложио и ситуациону карту хидрогеолошких објеката (Прилог 3. Мапе и скице, цртеж бр. 4.9) .

6.6. Управљање отпадом

Податке о управљању отпадом, предузетим мерама за управљање отпадом, мониторингу, планираним мерама у циљу даљег усаглашавања са БАТ захтевима, оператер је дао у захтеву у: Поглављу III.8. Управљање отпадом, Прилогу 2., табеле 35 – 37, Прилогу 1.5 План управљања отпадом и Прилогу 1.3 Документација – План вршења мониторинга.

У процесу производње у Титан цементари Косјерић генерише се опасан и неопасан отпад.

Идентификоване су следеће врсте отпада: амбалажни отпад (дрво, папир) настао у процесу паковања и отпад настао при редовном машинском и грађевинском одржавању.

Оператер је у захтеву дефинисао процес управљања отпадом у постројењу: сакупљање и раздвајање отпада, привремено складиштење отпада, превоз отпада, прераду отпада (третман и рециклажу), упућивање отпада на третман и рециклажу код других оператера, одлагање отпада, контролу и мерење (анализе) отпада и документовање и извештавање.

Оператер нема сопствено постројење за третман отпада.

Отпад који је могуће користити у смислу искоришћења енергије се не користи у те сврхе, нити предузеће поседује дозволу за искоришћење отпада у енергетске сврхе.

Сировински материјали - шљака из високе пећи, индустријски гипс и електрофилтерски пепео се третирају на постројењу млина цемента, док се пиритна изгоретина третира на постројењу млина сировина. Након млевења наведени материјали постају компонента финалног производа, цемента, односно сировинског брашна. Ова активност се сматра рециклажом према коду R5 (рециклажа/прерада других неорганских материјала).

Оператер не врши одлагање отпада нити има сопствену локацију где врши одлагање отпада, већ сав генерисан отпад предаје овлашћеним организацијама који отпад превозе до места коначног третмана, односно одлагања.

Планом управљања отпадом оператер је дефинисао: мере које се предузимају у циљу смањења производње отпада, документацију о отпаду који настаје у процесу рада постројења (врсте, састав и количине отпада), раздвајање отпада, начин складиштења, третмана и одлагања отпада, мере заштите од пожара и експлозије и мере заштите животне средине и здравља људи.

Мере које је оператер предвидео Програмом мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима у области управљања отпадом су реализоване у току поступка издавања интегрисане дозволе. То су: реконструкција силоса за лебдећи пепео и премештање пиритне изгоретине у затворено складиште.

6.7 Бука и вибрације

Податке о буци и вибрацијама, мерама за смањење нивоа буке и мониторингу оператер је

дао у захтеву у: Поглављу III.9. Бука и вибрације, Прилогу 2., табела 38, Прилогу 1.3 Документација – План вршења мониторинга и Прилогу 3. Мапе и скице, цртежи 4.10 и 4.11.

Значајни извори буке са аспекта заштите животне средине на локацији фабрике су следећи: транспортери (транспортна возила) сировинског материјала од копова до дробилице, дробилица, млин за сировинско брашно, есхаустор и аеролифт пећи, компресорска станица, силос клинкера, млин за цемент, постројење за паковање на северној страни, транспортна трака од пакераја до палетизације, млин за чврста горива.

Постројења, односно наведени извори буке који раде радним данима у две смене (од 06 до 22h), односно у дневном периоду, су: транспортери (транспортна возила) сировинског материјала од копова до дробилице и дробилица. Остали извори буке раде у три смене.

Извори буке на локацији цементаре налазе се углавном у објектима од чврсте грађе, осим камиона, виљушара, транспортера и дела постројења за дробљење које је највећим делом у згради дробилане. Сви извори буке, осим возила, су на електрични погон.

Мерења буке у кругу фабрике и у животној средини вршена су од стране овлашћене организације.

Како оператер у захтеву за добијање интегрисане дозволе наводи, не постоје тужбе и судски спорови везано за емисије буке из Титан цементаре Косјерић д.о.о.

Општина Косјерић донела је дана 29.09.2009.године Одлуку о дозвољеном нивоу буке и о мерама за заштиту од буке (Службени лист општине Косјерић, број 18/09), којом је у циљу заштите животне средине од буке извршено акустично зонирање простора општине Косјерић, прописан дозвољени ниво буке у циљу предузимања заштите од буке и систематско мерење буке. Текст и број Службеног листа општине Косјерић у коме је објављен, оператер је доставио уз захтев.

У захтеву за добијање интегрисане дозволе оператер је приложио и план мониторинга нивоа буке.

Оператер у захтеву наводи и да током редовног рада фабрике цемента нема значајних извора вибрација у животној средини.

6.8 Ризик од удеса и план хитних мера

Оператер је у захтеву за издавање интегрисане дозволе навео да постројење Титан цементара Косјерић д.о.о. у поступку редовног рада и извођења активности у процесу производње цемента не користи опасне материје које се налазе на Листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса, те не подлеже изради документа Политика превенције удеса, нити докумената Извештај о безбедности и План заштите од удеса (Поглавље III.10. захтева).

Уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је доставио план заштите од пожара у Титан цементари Косјерић д.о.о., као и мишљење Министарства унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, у коме се наводи да је исти у складу са Планом заштите од пожара општине Косјерић. Такође, саставни део документације уз захтев представљају и решења МУП-а о спроведеним мерама заштите од пожара предвиђеним техничком документацијом за поједине објекте цементаре.

У Поглављу III.11.захтева оператер је обрадио мере у случају нестабилних начина рада постројења као што су сигурносно избацивање филтера и случајеви кварова и отказа опреме.

6.9 Процена мера у случају престанка рада постројења

План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења којим се умањују или у потпуности уклањају негативни утицаји рада фабрике цемента на животну средину приложен је у склопу захтева за добијање интегрисане дозволе у Поглављу III.12. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова, а детаљније је обрађен у Прилогу 1.8. План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења.

Овим планом дефинисани су кораци којима би се дефинитивни престанак рада постројења, демонтажа опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике одвијао у две фазе: фаза 1 - која би обухватила све активности обустављања процеса производње, демонтажу опреме, уклањање инфраструктурних објеката са темељима, продавање или одвођење демонтиране опреме на предвиђену локацију, и фаза 2 - која представља враћање предметне површине у стање у коме се она може користити у пољопривредне сврхе рекултивацијом и ревитализацијом. Уклањање свих путева, темеља, саобраћајница налази се у склопу наведеног плана.

6.10 Закључак процене

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је оператер Титан цементара Косјерић д.о.о. предао Министарству животне средине, рударства и просторног планирања израђен је у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (Службени гласник РС, број 135/04) као и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе (Службени гласник РС, број 30/06). Уз захтев оператер је поднео и програм мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима, који је урађен у складу са Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима (Службени гласник РС, број 84/05).

Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе поднео и потребну документацију у складу са чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је поднео оператер садржи све што је прописано постојећом законском регулативом. У захтеву је оператер приказао усклађеност рада постројења са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, усклађеност рада постројења са најбољим доступним техникама. Оператер је предвидео и предложио најбоље доступне технике (БАТ) односно мере које је још неопходно предузети у постројењу са тачно дефинисаном динамиком спровођења тих мера, временским распоредом за завршетак предложених мера, као и предвиђеним финансијама које прате спровођење предложених мера.

III УСЛОВИ

1. Важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1 Важност

Ова дозвола важи 7(седам) година.

1.2 Рок за подношење новог захтева

Јануар 2018.године

2. Рад и управљање постројењем

2.1 Рад и управљање

Предузеће Титан цементара Косјерић д.о.о., бави се производњом портланд цемента. Процес производње обухвата следеће технолошке поступке: експлоатација и припрема сировина; дробљење, транспорт и ускладиштење сировина; производња и складиштење сировинског брашна; складиштење, транспорт и припрема горива; производња, транспорт и складиштење клинкера; производња, транспорт и складиштење цемента и паковање и палетизација цемента и отпрема.

Производни капацитет Титан цементаре Косјерић д.о.о. је 520.000 t клинкера годишње.

Производња се одвија непрекидно, 24 часа дневно.

Управљачка структура дефинисана је организационом шемом и описом послова.

2.2 Радно време

Производња у постројењу Титан Цементаре Косјерић д.о.о., обавља се непрекидно, 24 часа дневно (три смене), 7 дана у недељи.

2.3 Услови за управљање заштитом животне средине

Титан цементара Косјерић д.о.о. је установила и примењиваће Систем управљања заштитом животне средине (ЕМС) у складу са међународним стандардом ISO 14001: 2004. Системом су обухваћени сви аспекти заштите животне средине који се односе на рад постројења и производњу цемента.

Непрестано ће се унапређивати Систем управљања заштитом животне средине од стране руководства цементаре и стално ће се промовисати његово побољшање у складу са захтевима ISO 14001: 2004.

Руководство цементаре ће успоставити, пратити и преиспитати релевантне циљеве и планове у области заштите животне средине, као и програме за њихово испуњење, обезбедити потребна средства за њихову реализацију.

Осигураће се да сви запослени у потпуности буду свесни својих одговорности и обавеза, које су описане у Систему управљања заштитом животне средине, и обезбедити њихово активно учешће у одржавању и развијању Система.

Руководство ће обезбедити сталне обуке и образовања, као и подстицање запослених на развој свести и одговорности о заштити животне средине.

Контролом производних процеса обезбедиће се ефикасност мера заштите животне средине.

Унапређиваће се и подстицати размена информација о раду постројења и предузетим мерама заштите животне средине, као и размена знања и искустава из области заштите животне средине, између оператера и локалне заједнице.

3. Коришћење ресурса

3.1 Сировине, помоћни материјали и друго

Оператер ће предузети све неопходне мере за ефикасно коришћење сировина и помоћних материјала у свим деловима процеса, имајући посебно у виду смањење стварања отпада, узимајући у обзир најбоље праксе за ову врсту делатности.

Утовар и истовар, као и складиштење материјала вршиће се на за то одређеним местима уз предузимање неопходних мера да не дође до било каквог просипања истих.

3.2 Вода

Обавезује се оператер да сходно предвиђеној динамици из Програма мера прилагођавања рада постројења одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине који је саставни део захтева за добијање интегрисане дозволе, у циљу смањења потрошње воде и усаглашавања са БАТ захтевима спроведе планиране активности у оквиру увођења Система управљања водама.

Обавезује се оператер да након извршене анализе потрошње воде у процесу производње цемента свуда где је то могуће смањи количине воде која се користи, а након пуштања у рад постројења за третман отпадних вода изради пројекат – испитивање могућности увођења система за рецикулацију расхладне воде.

3.3 Енергија

Обавезује се оператер да ће обезбедити ефикасно коришћење енергије у свим деловима производње где је то могуће.

Обавезује се оператер да у циљу усаглашавања са БАТ захтевима у смислу смањења потрошње електричне енергије, изврши замену електричне енергије неким другим видом енергије за загревање радних просторија, где год је то могуће.

4. Заштита ваздуха

4.1 Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће омогућити да постројења за третман отпадних гасова задовоље прописане услове.

Обавезује се оператер да ће управљати, одржавати и контролисати рад система за третман отпадних гасова и о томе водити редовну евиденцију.

4.2 Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја не прелазе граничне вредности које су дефинисане у Табелама III-1-5:

Емисиона тачка : ГИ-01
 Локација: Ротациона пећ и млин сировина
 Уређај за третман/
 пречишћавање: Електрофилтер - ЕФ01
 Висина емитера: 70,4 m

Табела III-1 – Граничне вредности емисија у ваздух (запремински удео O₂ 10%)

Загађујућа материја	ГВЕ (mg/Nm ³)
азотни оксиди изражени као NO ₂	1300
сумпорни оксиди изражени као SO ₂	400
Прашкасте материје	50
Бензен	5

Емисиона тачка : ГИ-02
 Локација: Млин цемента
 Уређај за третман/
 пречишћавање: Врећасти филтер - ВФ02
 Висина емитера: 52 m

Табела III-2 – Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГВЕ (mg/Nm ³)
Прашкасте материје	20

Емисиона тачка : ГИ-03
 Локација: Млин за чврста горива
 Уређај за третман/
 пречишћавање: Врећасти филтер - ВФ03
 Висина емитера: 46,5 m

Табела III-3 – Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГВЕ (mg/Nm ³)
Прашкасте материје	20

Емисионе тачке : СИ-01-16
 Локација: Дробилица, силоси, вага, транспортери, пакирница
 Уређај за третман/
 пречишћавање: Врећасти филтери - ВФ04-18

Табела III-4 – Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГВЕ (mg/Nm ³)
Прашкасте материје	20

Емисионе тачке : К-01 и К-02
 Локација: Котао 1-котларница и Котао 2-котларница
 Капацитети котлова: К-01 - 1,98 MW и К-02 – 1,98 MW
 Висина емитера: 10,3 m и 10,3 m
 Гориво: течно гориво

Табела III-5 – Граничне вредности емисија у ваздух (запремински удео O₂ у отпадном гасу 3%)

Загађујућа материја	ГВЕ (mg/Nm ³)
сумпорни оксиди изражени као SO ₂	1300
азотни оксиди изражени као NO ₂	350
СО	80
Прашкасте материје	50

Обавезује се оператер да у процесу производње цемента наизменично користи котлове К-01 и К-02, односно да један котао буде радни, а други резервни, што подразумева да у функцији може бити увек само један котао.

Обавезује се оператер да као енергент у котларници користи течна горива са ниским садржајем сумпора у складу са Правилником о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла.(Службени гласник РС, број 97/2010).

4.3. Тачкасти извори емисија

Обавезује се оператер да води производњу тако да загађујуће материје које се испуштају у ваздух на свим тачкастим изворима буду у складу са вредностима у Табелама III-1-5.

У случају прекида рада уређаја за смањење емисија оператер мора о томе одмах обавестити надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор.

4.4. Дифузни извори емисија

Обавезује се оператер да предузме све потребне мере како би се емисија из дифузних извора емисија свела на минимум.

Обавезује се оператер да сходно предвиђеној динамици из Програма мера прилагођавања рада постројења одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине који је саставни део захтева за добијање интегрисане дозволе, у смислу унапређења заштите ваздуха и у циљу усаглашавања са БАТ захтевима, спроведе преостале мере које се тичу решавања загађивања ваздуха из дифузних извора: покривање и затварање транспортних трака у систему унутрашњег транспорта расутих материјала, постављање заштитних баријера од ветра.

Рок за реализацију мере покривање и затварање транспортних трака у систему унутрашњег транспорта расутих материјала је децембар 2012.године.

Рок за реализацију мере постављања заштитних баријера од ветра је новембар 2013.године.

Обавезује се оператер да по спровођењу сваке мере о томе извести надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Одељење за интегрисане дозволе и Сектор за контролу и надзор.

4.5. Мириси

Обавезује се оператер да обезбеди да се све активности у постројењу које резултирају емисијама у атмосферу одвијају на начин који обезбеђује да нема никаквих мириса ван граница постројења услед одвијања ових активности.

4.6. Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја сходно динамици дефинисаној у Табелама III-6-9:

Емисиона тачка : ГИ-01

Локација: Ротациона пећ и млин сировина

Табела III-6- Праћење емисија у ваздух – Емисиона тачка ГИ-01 (Ротациона пећ и млин сировина)

Параметри који се контролишу	Динамика мерења	Узорковање/анализа
Загађујуће материје		
азотни оксиди изражени као NO ₂	континуално	Гасни анализатор/ UV спектроскопија
сумпорни оксиди изражени као SO ₂	континуално	Гасни анализатор/ UV спектроскопија
прашкасте материје	континуално	Гасни анализатор/ фотометријски
бензен	2 x годишње	Адсорпција на активном угљу/Гасна хроматографија
СО	континуално	Гасни анализатор/ Диференцијална оптичка абсорпциона спектроскопија
Процесни параметри		
O ₂	континуално	Гасни анализатор/ ZrO ₂ анализатор
температура	континуално	Гасни анализатор
садржај влаге	континуално	Гасни анализатор/ Диференцијална оптичка абсорпциона спектроскопија
проток	континуално	Гасни анализатор/ Ултрасонични принцип мерења

Емисионе тачке: ГИ-02 и ГИ-03

Локација: Млин цемента и млин за чврста горива

Табела III-7- Праћење емисија у ваздух – Емисионе тачке ГИ-02 и ГИ-03 (Млин цемента и млин за чврста горива)

Загађујуће материје које се контролишу	Динамика мерења	Узорковање/анализа
Прашкасте материје	континуално	Гасни анализатор/ фотометријски
Процесни параметри		
проток	континуално	Гасни анализатор
Температура (за емитер млина цемента)	континуално	Гасни анализатор

Емисионе тачке : СИ-01,02,03,04,05,07,10,12,13,14,15

Локација: Дробилица, силоси, вага, транспортери, пакирница

Табела III-8- Праћење емисија у ваздух – Емисионе тачке СИ-01-16 (Дробилица, силоси, вага, транспортери, пакирница)

Загађујуће материје које се контролишу	Динамика мерења	Мерење
Прашкасте материје	1 х годишње	SRPS ISO 9096 SRPS EN 13284-1

Емисиона тачка : К-01-02

Локација: Котао 1-котларница и Котао 2-котларница

Табела III-9- Праћење емисија у ваздух – Емисиона тачка К-01-02 (Котао 1-котларница и Котао 2-котларница)

Загађујуће материје које се контролишу	Динамика мерења	Мерење
сумпорни оксиди изражени као SO ₂	1 х годишње	SRPS EN 14791
азотни оксиди изражени као NO ₂	1 х годишње	SRPS EN 14792
СО	1 х годишње	SRPS EN 15058
Прашкасте материје	1 х годишње	SRPS ISO 9096

(За мерења емисије загађујућих материја и одређивање услова мерења користиће се референтне методе прописане у Уредби о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух (Службени гласник РС, број 71/2010)

За мерење емисије загађујућих материја за које нису стандардизоване CEN методе, могу се користити национални и међународни стандарди. Осим референтних метода, могу се користити и друге методе мерења ако се може доказати њихова еквивалентност.

Периодична мерења вршиће се од стране овлашћене стручне организације за обављање такве врсте мерења.

Континуална мерења вршиће се помоћу уређаја који су усаглашени са захтевима метода за мерење у складу са Прилогом IV Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух.

Исправност уређаја за континуално мерење емисија обезбеђује се испуњавањем захтева стандарда SRPS EN 14181 и испитивањима дефинисаним овим стандардом.

Испитивање исправности уређаја за континуално одређивање емисија врши се сваке године.

Испитивање исправности уређаја за континуално одређивање емисија понавља се после сваке значајније измене (поправка или преправка мерила, премештање).

Обавезује се оператер да обезбеди редовно одржавање и исправност континуалних мерних уређаја и да о томе води евиденцију.

Уверење о исправности и извештај о резултатима испитивања исправности континуалних мерних уређаја подноси се надлежном органу у року од 60 дана.

Обавезује се оператер да ће управљати, одржавати и контролисати рад уређаја за третман отпадних гасова и о томе водити редовну евиденцију.

Контролу рада уређаја за третман отпадних гасова оператер ће вршити сходно динамици дефинисаној у Табелама III-10 и 11.:

Табела III-10- Праћење рада уређаја за третман отпадних гасова- Електрофилтер ЕФ01

Параметар који се контролише	Динамика контроле	Начин обављања контроле (опрема/уређај)
Напон на електродама	Континуално	Контрола трансформатора
Струја	Континуално	Контрола исправљача
СО	Континуално	Контрола и редовни сервис континуалног анализера СО

Табела III-11- Праћење рада уређаја за третман отпадних гасова- Врећасти филтери ВФ02 и ВФ03

Параметар који се контролише	Динамика контроле	Начин обављања контроле (опрема/уређај)
Диференцијални притисак	Континуално	Мерач диференцијалног притиска филтера
Притисак ваздуха испред филтера	Континуално	Мерач притиска ваздуха филтера
Интегритет рада филтера	Континуално	Управљачка јединица филтера, контрола вентилатора филтера

4.7. Извештавање

Оператер ће извештавати надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Одељење за интегрисане дозволе и Сектор за контролу и надзор, о извршеним мерењима најмање један пут годишње.

Оператер ће обавестити надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Одељење задужено за интегрисане дозволе и Сектор за контролу и надзор, о резултатима повремених мерења најкасније у року од 30 дана од извршеног мерења.

Уколико дође до прекорачења граничних вредности емисија или удеса (неконтролисаног испуштања загађујућих материја у ваздух) оператер је дужан да одмах о томе обавести надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор.

Обавеза је оператера да Агенцију за заштиту животне средине извештава о мониторингу загађујућих материја које се емитују у ваздух до 31.03. текуће године за претходну годину.

5. Отпадне воде

5.1 Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће омогућити да квалитет испуштених вода одговара условима за испуштање отпадних вода у водоток односно реку Скрапеж.

Обавезује се оператер да објекте за захватање воде, транспорт, каналисање и испуштање отпадних вода одржава у исправном и функционалном стању.

Обавезује се оператер да се у случају измењене природе, квалитета и количине захваћених вода из реке Скрапеж и испуштених вода у реку Скрапеж, у најкраћем року обрати органу надлежном за издавање водне дозволе.

Обавезује се оператер да у складу са Програмом мера прилагођавања рада постројења одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, који је саставни део захтева за добијање интегрисане дозволе, заврши реконструкцију постојећег канализационог система и пусти у рад постројење за третман отпадних вода, а најкасније у року од шест месеци од дана доношења овог решења и о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине као и Министарство задужено за послове из области водoprивреде, Републичку дирекцију за воде.

Обавезује се оператер да у складу са Програмом мера прилагођавања рада постројења одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, након пуштања у рад постројења за третман отпадних вода изради пројекат – испитивање могућности увођења система за рецикулацију расхладне воде. Рок за израду овог пројекта је децембар 2013. године. Обавезује се оператер да након завршетка израде овога пројекта о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине.

Обавезује се оператер да у складу са Програмом мера прилагођавања рада постројења одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, који је саставни део захтева за добијање интегрисане дозволе, постави мераче протока на водозахвату на реци Скрапеж и о томе обавести надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине и Министарство задужено за послове из области водoprивреде, Републичку дирекцију за воде.

Обавезује се оператер да у складу са Програмом мера прилагођавања рада постројења одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине,

постави мераче протока отпадних вода и о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине.

Обавезује се оператер да врши контролу исправности уређаја за мерење количина отпадних вода једанпут годишње.

5.2 Емисије у воду

Обавезује се оператер да квалитет испуштених отпадних вода у реку Скрапеж не наруши прописане услове за испуштање отпадних вода у водоток прве класе, а на основу Уредбе о класификацији вода (Службени гласник СРС, бр.5/68) и Уредбе о категоризацији вода (Службени гласник СРС, број 5/68).

Рок за усклађивање својих емисија са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, надлежни орган ће прописати оператеру након спроведеног нултог мерења приоритетних супстанци за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, на основу Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

5.3 Концентрације штетних и опасних материја у водама

Обавезује се оператер да отпадне воде које се упуштају у реципијент, реку Скрапеж, не смеју узроковати концентрацију опасних материја у реципијенту, у зони после 95% -ног мешања, изнад вредности прописаних Правилником о опасним материјама у водама.

Обавезује се оператер да се зауљене атмосферске воде, као и воде од прања са платоа и манипулативних површина око резервоара течног горива одводе у реципијент искључиво преко сепаратора уља и масти.

Обавезује се оператер да у циљу заштите вода од загађења врши редовну контролу резервоарског простора за складиштење нафте и нафтних деривата (чишћење, испитивање непропусности).

Обавезује се оператер да санитарне отпадне воде упушта у градску канализацију града Косјерића, до пуштања у рад постројења за третман санитарних отпадних вода, а које ће пустити у рад, у складу са Програмом мера прилагођавања рада постројења, најкасније у року од шест месеци од дана доношења овог решења и о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине и Министарство задужено за послове из области водопривреде, Републичку дирекцију за воде.

Водна тела примају испуштене отпадне воде

Ни једна супстанца не сме бити испуштена на начин или у концентрацији која ће нанети трајне штете по флору и фауну водног тела које прима испуштене отпадне воде.

Ни један ефлуент, односно термички загађена вода, не сме се испустити у реципијент уколико резултира порастом температуре реципијента низводно од места термичког испуштања.

Обавезује се оператер да квалитет испуштених отпадних вода у реку Скрапеж буде такав да након 95%-ног мешања отпадних вода са водом реципијента, квалитет воде реципијента на основу показатеља за квалитет воде прве класе задовољава вредности дате у Табели III-12:

Табела III-12 - Максимално дозвољене концентрације (МДК):

Показатељ	Максимално дозвољене концентрације(МДК)
pH вредност	6,8 - 8,5
Суспендоване материје при сувом времену	највише до 10 mg/l
Укупни суви остатак при сувом времену	највише до 350 mg/l
Растворени кисеоник	најмање 8 mg/l
Петодневне биохемијска потрошња кисеоника, ВРК ₅	највише 2 mg/l
Степен сапробности по Либману	олигосапробни
Највероватнији број колиформних клица у 100 ml воде	највише 200
Видљиве отпадне материје	без
Приметна боја	без
Приметан мирис	без

Обавезује се оператер да у случају загађивања површинских вода (на пр. услед хаварије на постројењу) предузме све мере за спречавање, односно за смањивање и санацију загађења вода и да планира средства и рокове за њихово остваривање.

5.4 Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја у реципијенту сходно динамици дефинисаној у Табели- III-13:

Табела - III-13 - Праћење показатеља квалитета реципијента:

Параметар	Динамика мерења	Мерење
pH вредност	4 пута годишње	ISO 10523
температура	4 пута годишње	EPA 170.1
боја	4 пута годишње	SRPS EN ISO 7887:2009
мирис	4 пута годишње	SRPS EN 1622:2008
Суспендоване материје	4 пута годишње	SRPS EN 872:2008
Укупни суви остатак	4 пута годишње	EPA 160.3
Растворени кисеоник	4 пута годишње	SRPS EN 25814:2009
ВРК ₅	4 пута годишње	SRPS EN 1899-1:2009 SRPS EN 1899-2:2009
Укупан број колиформних клица	4 пута годишње	SRPS EN ISO 9308-1:2009 SRPS EN ISO 9308-2:2010

Мерења квалитета вода вршиће се од стране овлашћене стручне организације за обављање такве врсте мерења.

Мерење квалитета вода вршити на сва четири испуста отпадних вода у реципијент у зони после 95% -ног мешања вода.

5.5 Извештавање

Оператер ће извештавати надлежни орган, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Одељење задужено за интегрисане дозволе и Сектор за контролу и надзор и Министарство задужено за послове из области водопривреде, Републичку дирекцију за воде, о извршеним мерењима једанпут годишње.

Уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја у воду оператер је дужан да одмах о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор, као и Министарство задужено за послове водопривреде, односно Републичку дирекцију за воде.

Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје о контроли и мерењима квалитета отпадних вода у Титан цементари Косјерић д.о.о. Агенцији за заштиту животне средине најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

6. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће омогућити да се спречи свако загађивање земљишта на локацији Титан цементаре Косјерић д.о.о.

Обавезује се оператер да сви резервоари намењени за смештај нафте и нафтних деривата морају бити атестирани и заштићени од сваке врсте цурења.

Оператер ће у случају било каквог неконтролисаног испуштања загађујућих материја у земљиште одмах о томе обавестити Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор и у најкраћем року изврши санацију тог дела земљишта.

Отпад који се привремено складишти на локацији, мора бити сакупљан и одложен на места одређена за то и заштићена од цурења и пропуштања.

Складиште индустријског отпада који се користи као секундарна сировина треба да има стабилну и непропусну подлогу са одговарајућим системима за заштиту од атмосферских утицаја, удеса и пожара.

Оператер ће спречити свако директно испуштање отпадних вода са локације у подземно водно тело.

Оператер ће системом постављених пијезометара (према приложеном плану мониторинга подземних вода) вршити праћење промена нивоа подземних вода и контролу промене квалитета подземних вода.

Све анализе квалитета подземних вода вршиће се од стране стручне организације овлашћене за те послове.

7. Управљање отпадом

Обавезује се оператер да у току обављања своје редовне активности, нестабилних режима рада, као и након престанка рада, управља отпадом тако да обезбеди смањење свих могућих негативних утицаја на животну средину.

7.1 Производња отпада

Обавезује се оператер да у току редовног рада постројења обезбеди примену начела хијерархије управљања отпадом односно предузме све мере са циљем смањења производње отпада, посебно опасног отпада, смањења коришћења ресурса, и где год је могуће обезбеди поновну употребу и рециклажу, односно, искоришћење насталог отпада.

7.2 Сакупљање и одвожење отпада

Обавезује се оператер да разврстава отпад према месту настанка, пореклу и предвиђеном начину поступања са истим.

Обавезује се оператер да врши сакупљање разврстаног отпада одвојено, у складу са потребом будућег поступања са истим.

Обавезује се оператер да ако није у стању да организује поступање са отпадом у складу са горе наведеним, преда отпад лицу које је овлашћено за сакупљање и транспорт отпада, тј. које поседује одговарајућу дозволу.

7.3 Привремено складиштење отпада

Обавезује се оператер да отпад складишти на местима која су технички опремљена за привремено чување отпада на локацији.

Отпад се не може складиштити на простору, као и на манипулативним површинама које нису намењене за складиштење.

Складиште отпада који се користи као секундарна сировина треба да има стабилну и непропусну подлогу са одговарајућим системима за заштиту од атмосферских утицаја, удеса и пожара.

Опасан отпад не може бити привремено складиштен на локацији постројења дуже од 12 месеци.

Приликом складиштења опасан отпад се пакује у одговарајуће посуде и обележава налепницом која садржи следеће податке: индексни број и назив у складу са Каталогом отпада, ознаку према Листи категорија, ознаку према Листи компоненти које га чине опасним, ознаку према Листи карактеристика које га чине опасним, физичко својство отпада, количину, податке о власнику отпада и квалификованом лицу одговорном за поступање са опасним отпадом, као и упозорење да је у питању опасан отпад.

Складиште опасног отпада мора бити физички обезбеђено, закључано и под сталним надзором. Забрањено је мешање различитих категорија опасних отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом.

Оператер ће управљање посебним токовима отпада у потпуности ускладити са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

7.4 Превоз отпада

Обавезује се оператер да за превоз отпада ван локације постројења може ангажовати искључиво превозника који испуњава све захтеве који су регулисани посебним прописима о транспорту и који има одговарајућу дозволу надлежног органа, за транспорт отпада.

Обавезује се оператер да интерни превоз, утовар и истовар отпада у оквиру локације обавља на начин који ће онемогућити расипање отпада, распршивање и друге негативне утицаје на животну средину.

7.5 Прерада отпада, третман и рециклажа

Генерисани отпад који се може користити за поновну употребу производа за исту или другу намену, за рециклажу, односно третман отпада, ради добијања сировине за производњу истог или другог производа, као секундарна сировина, за енергетско искоришћење, оператер је обавезан да преда лицу које је овлашћено за те послове тј. има одговарајућу дозволу надлежног органа.

Оператер ће у процесу производње цемента користити као секундарне сировине следеће врсте отпада: пиритну изгоретину, отпадну високопећну гранулисану троску, индустријски гипс и отпадни електрофилтерски пепео и шљаку од угља, а на основу уговора склопљених са оператерима од којих преузима отпад.

Оператер ће свим врстама отпада који се генерише на локацији управљати у потпуности у складу са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

Обавезује се оператер да са следећим идентификованим врстама отпада поступа у складу са прописаним операцијама наведеним у Табелама III-14- Опасан отпад:

Табела III-14 - Опасан отпад

Врста отпада	Поновно искоришћења/депоновање
Отпадни цепаљин	R/D
Коришћена моторна уља	R
Коришћена редукторска уља	R
Коришћена хидраулична уља	R
Коришћена трансформаторска уља која не садрже РСВ	R

Табела - III-14 - Неопасан отпад

Врста отпада	Поновно искоришћења/депоновање
Метални отпад	R
Отпадне кугле из млинова	R
Отпадни шпон	R
Отпадна ватростална опека	R
Отпадне филтер вреће и филтер платна	R
Рабљене гуме и гумени отпад	R
Дрвени отпад	R
Папирни отпад	R
Комунални отпад	D

7.6 Одлагање отпада

Није дозвољено одлагање било које врсте отпада на локацији постројења Титан цементаре Косјерић д.о.о.

7.7 Контрола отпада и мере

Обавеза је оператера да води тачну евиденцију врста и количина насталог, привремено складиштеног и отпада који је предат правном лицу или предузетнику који поседује одговарајуће дозволе за његово преузимање.

Обавеза је оператера да води тачну евиденцију о врстама и количинама преузетог отпада који користи као секундарну сировину у производњи цемента.

Обавеза је оператера да води тачну евиденцију о врстама и количинама генерисаног отпада који иде на поновну употребу у процес производње Титан цементаре Косјерић д.о.о.

Испитивање отпада вршити у складу са чланом 23. Закона о управљању отпадом и чланом 6. Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада.

7.8 Узорковање отпада

Узорковање и испитивање отпада вршити од стране овлашћене стручне организације за узорковање и испитивање отпада у складу са законом. Узорковање и испитивање отпада вршити стандарним методама.

7.9 Документовање и извештавање

Кретање отпада прати посебан Документ о кретању отпада, док кретање опасног отпада прати Документ о кретању опасног отпада.

Обавезује се оператер да води дневну евиденцију о отпаду.

Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје Агенцији за заштиту животне средине најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

Обавезује се оператер да доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине, Одељењу за послове управљања отпадом и Сектору за контролу и надзор први примерак документа о кретању опасног отпада који упућује другом оператеру на даљи третман/одлагање и то 3 дана пре започињања кретања опасног отпада.

Обавезује се оператер да доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине пети примерак документа о кретању опасног отпада за преузете секундарне сировине које имају карактер опасног отпада.

8. Бука и вибрације

У току редовног рада Титан Цементара Косјерић д.о.о. представља извор буке у животној средини.

Изворе буке у Титан Цементари Косјерић д.о.о. представљају како постројења, машине и опрема, тако и превозна средства материјала.

Током редовног рада Титан Цементаре Косјерић д.о.о. нема значајних утицаја вибрација у животној средини.

8.1 Процес рада и помоћна опрема

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће ниво буке у животној средини свести на најмању могућу меру.

Обавезује се оператер да ће наставити са применом мера за смањење емисија буке у Титан цементари Косјерић д.о.о. у складу са одговарајућим БАТ препорукама.

Обавезује се оператер да ће активности за које је могуће, а које проузрокују емисију буке обављати у затвореним просторијама за смештај опреме.

Оператер ће се придржавати радног режима у цементари по коме дробилично постројење и транспорт материјала са рудника раде у две смене тј. у периоду дан и вече (од 06 до 22 h).

8.2 Врсте емисија

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који омогућава да ниво буке у животној средини на граници индустријског комплекса не прелази вредности прописане у Табели III- 15:

Табела III- 15- Дозвољени ниво буке:

Дозвољени ниво буке у dB(A) - ДАН и ВЕЧЕ*	Дозвољени ниво буке у dB(A) - НОЋ*
65	55

* Дозвољени нивои буке одређени на основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини (Сл. Гласник РС бр. 75/2010) и Одлуке Скупштине општине Косјерић о дозвољеном нивоу буке и о мерама за заштиту од буке (Службени лист општине Косјерић, број 18/09).

8.3 Контрола и мерење (места, учесталост, методе)

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг нивоа буке на локацијама осетљивим на ниво буке са динамиком мерења најмање један пут годишње, као и приликом измена на постројењима која емитују буку.

Мерење буке у животној средини може да врши само овлашћена стручна организација која испуњава прописане услове за мерење буке дефинисане Правилником о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке (Службени гласник РС, број 72/2010).

Мерење буке у животној средини вршиће се према стандардима SRPS ISO 1996-1 и SPRS ISO 1996-2 (дефинисано Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке (Службени гласник РС, број 72/2010)).

8.4 Извештавање

Обавезује се оператер да извештаје о мерењу буке у животној средини учини доступним инспекцији за заштиту животне средине током редовних прегледа.

Садржина и обим извештаја о мерењу буке у животној средини дефинисана је Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке (Службени гласник РС, број 72/2010).

Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје о контроли и мерењима нивоа буке у животној средини Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

9. Спречавање удеса и одговор на удес

Обавезује се оператер да у складу са дефинисаним поступцима у случају ванредних ситуација предузме мере које ће минимизирати негативне ефекте на животну средину.

Обавезује се оператер да у складу са Планом заштите од пожара предузме све превентивне мере да до пожара не дође.

Оператер ће вршити обуку запослених из области противпожарне заштите у складу са Планом заштите од пожара.

Оператер ће контролисати исправност рада опреме за континуално мерење концентрације СО у гасовима ротационе пећи и млина сировина. На тај начин ће у случају повећане концентрације СО, а самим тим и повећаног ризика од експлозије, доћи до сигурносног избацивања електрофилтера.

Оператер ће у случају акцидента, према прописаној процедури, утврдити узрок акцидента, идентификовати датум, време и место акцидента. Оператер ће том приликом идентификовати све врсте емисија у животну средину и применити све мере потребне да се поменуте емисије смање, као и проценити ефекат сваке такве предузете мере.

Оператер ће након акцидента предузети све потребне мере за отклањање последица који је исти изазвао по животну средину.

Оператер ће предузети све превентивне мере и унети све додатне активности у постојећим процедурама прописаним у Титан цементари Косјерић д.о.о., а све у циљу спречавања да не дође до поновног акцидента.

9.1 Извештавање у случају удеса

Обавезује се оператер да у случају акцидента одмах о томе обавести надлежне органе, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор, Министарство унутрашњих послова, као и јединицу локалне самоуправе.

Оператер је дужан да у најкраћем року обавести надлежне органе о планираним мерама за отклањање последица акцидента, а након завршене анализе свих аспеката акцидента, да да предлог превентивних мера за спречавање будућих акцидената.

10. Нестабилни (прелазни) начини рада

Пуштање у рад постројења и подешавање радних параметара вршити по утврђеном редоследу поступака којима ће се осигурати сигурност процеса.

Престанак рада постројења вршити по утврђеном редоследу поступака.

Редовно одржавати, прегледати и тестирати опрему према стандардним процедурама.

Одржавати систем аутоматске регулације и контроле који детектује сваки изненадни престанак производње или отказивање опреме.

Придржавати се процедура и корективних мера уграђених у систем управљања процесом производње, у случајевима могућих кварова, цурења и отказивања опреме.

11. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова

У случају престанка рада постројења придржавати се плана приложеног у захтеву за издавање интегрисане дозволе.

Престанак обављања процеса производње, монтажу опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике обавити у две фазе. Прва фаза обухватила би све активности обустављања производње, монтажу опреме, уклањање инфраструктурних објеката са темељима. Друга фаза обухватила би активности којима би се предметна локација (површина) вратила у стање да се може користити у пољопривредне сврхе.

Неискоришћене сировине, хемикалије и материјале уколико је могуће вратити добављачима или предати другом оператеру на коришћење.

Сав преостали материјал ускладиштити или одложити на за то предвиђену локацију.

Целокупну опрему демонтирати и разместити на за то предвиђену локацију.

Инфраструктурне објекте и складишта уклонити. Уклонити све путеве, саобраћајнице и темеље.

Отпад настао од процесних активности, као и отпад настао након престанка рада постројења услед монтаже и рашчишћавања локације, уклонити на законски прописан начин у складу са врстом и карактером отпада.

Обавезује се оператер да изврши ремедијацију земљишта уколико је при обављању редовне производње дошло до загађења земљишта, односно уколико је у току обављања активности за реализацију плана враћања локације у стање пре изградње фабрике дошло до загађења, тј контаминације земљишта.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Оператер Титан цемента Косјерић д.о.о. из Косјерића поднео је дана 15.03.2010.године Министарству животне средине, рударства и просторног планирања захтев за издавање интегрисане дозволе, број 353-01-00393/2010-02, за рад целокупног постројења и обављање активности производње цемента, на локацији катастарске парцеле бр.: 1547, 1051/3, 1051/8, 1546, 1036, 1035, 1519/3, 1123/2, 1122/2, 1045, 1046, 1047, 1048, 1052/3 и 1052/1 КО Галовићи, општина Косјерић.

С обзиром да захтев није био потпун, надлежни орган, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, је затражио допуну захтева. Након допуне захтева оператер је надлежном органу предао захтев за издавање интегрисане дозволе који је

урађен у складу са чланом 8. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (Службени гласник РС, број 135/04) и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе (Службени гласник РС, број 30/06). Оператер је уз захтев приложио и потребну документацију дефинисану чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, укључујући и Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима у складу са Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима (Службени гласник РС, број 84/05). Такође, оператер је уз захтев предао и потребне дозволе и сагласности издате од стране других органа и организација, изјаву којом потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности, као и доказ о уплаћеној административној такси.

Након низа састанака одржаних са представницима Титан цементаре Косјерић д.о.о. и обиласка локације постројења 23. јуна 2010.године за коју је поднет захтев за издавање интегрисане дозволе, започета је процедура издавања интегрисане дозволе.

У току спровођења досадашњег поступка за издавање интегрисане дозволе надлежни орган, Министарство животне средине и просторног планирања, је на основу члана 11., а у вези са чланом 23. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, у дневном листу „Политика“ 16.августа 2010.године огласило обавештење о пријему захтева за издавање интегрисане дозволе оператера Титан цементара Косјерић д.о.о. из Косјерића. Захтев за издавање интегрисане дозволе објављен је и на сајту Министарства животне средине, рудства и просторног планирања како би заинтересована јавност, органи и организације имале увид у текст захтева. Такође, о пријему захтева упућено је писмено обавештење јединици локалне самоуправе, Скупштини општине Косјерић, Заводу за заштиту природе Републике Србије и Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде. Јавни увид у захтев за издавање интегрисане дозволе трајао је 15 дана чиме је обезбеђено учешће заинтересованих органа/организација и заинтересоване јавности. Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности могли су и доставити своја мишљења Министарству животне средине, рударства и просторног планирања у року од 15 дана од дана пријема обавештења о поднетом захтеву. У законском року достављено је само мишљење на захтев за издавање интегрисане дозволе од стране Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, у коме се тражи појашњење везано за документацију у самом захтеву оператера. Такође, исти орган је захтевао да оператер допуни своју водну дозволу и водном дозволом за складиштење нафте и нафтних деривата у надземним резервоарима за шта је оператер већ ушао у процедуру код истог органа. Оператер, Титан цементара Косјерић д.о.о., је прибавила поменућу водну дозволу за складиштење нафте и нафтних деривата у надземним резервоарима, број 325-04-822/2010-07, од стране Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, као и водну сагласност на техничку документацију реконструкције постојећег система канализације са изградњом постројења за третман отпадних вода фабрике, број 325-04-910/2010-07, од истог органа, те је након тога процедура издавања интегрисане дозволе, односно израда нацрта интегрисане дозволе настављена.

Након урађеног нацрта дозволе надлежни орган је на основу члана 12., а у складу са чланом 23. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, у дневном листу „Политика“ 6.априла 2011.године огласило обавештење о урађеном нацрту интегрисане дозволе за оператера Титан цементара Косјерић д.о.о. из Косјерића. Нацрт

интегрисане дозволе објављен је и на сајту Министарства животне средине, рударства и просторног планирања како би заинтересована јавност, органи и организације имале увид у текст нацрта. Такође, о урађеном нацрту дозволе упућено је писмено обавештење јединици локалне самоуправе, Скупштини општине Косјерић, Заводу за заштиту природе Републике Србије и Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, Републичкој дирекцији за воде. Јавни увид у израђен нацрт дозволе трајао је 15 дана чиме је обезбеђено учешће заинтересованих органа/организација и заинтересоване јавности. Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности могли су и доставити своја мишљења Министарству животне средине, рударства и просторног планирања у року од 15 дана од дана пријема обавештења о урађеном нацрту дозволе. У законском року, Министарству животне средине, рударства и просторног планирања, није достављено ни једно мишљење на нацрт интегрисане дозволе.

Министарство животне средине, рударства и просторног планирања образовало је 21.априла 2011.године на основу члана 13. и 14. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине Техничку комисију за оцену услова утврђених у нацрту интегрисане дозволе за оператора Титан цементару Косјерић д.о.о. из Косјерића. Решењем о образовању Техничке комисије дефинисани су председник и чланови исте и задатак Техничке комисије у процедури издавања интегрисане дозволе за оператора Титан цементару Косјерић д.о.о. Након разматрања захтева оператора и приложене документације уз захтев за интегрисану дозволу, нацрта интегрисане дозволе, мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности Техничка комисија је одржала састанак 15.маја 2011.године. Након састанка Техничка комисија је сачинила извештај са оценом услова утврђених у нацрту интегрисане дозволе и исти доставила надлежном органу без одлагања. Техничка комисија је закључила да се након уношења измена у дозволу у делу усаглашених примедби на састанку комисије, оператору, Титан цементари Косјерић, може издати интегрисана дозвола. Овакав став Техничка комисија је проследила надлежном органу.

На основу захтева оператора за издавање интегрисане дозволе, приложене документације уз захтев, обиласка локације, програма мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима, извештаја и оцене Техничке комисије, као и мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања је донело одлуку о издавању интегрисане дозволе, регистарски број 01, оператору Титан Цементари Косјерић д.о.о., као што је дато у диспозитиву овога решења.

Трошкови Републичке административне таксе поступка издавања интегрисане дозволе у износу од 99.230 динара сноси оператор, Титан цементара Косјерић д.о.о.

Поука о правном леку: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор пред Управним судом у Београду у року од 30 дана од дана достављања решења.

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

др Миладин Аврамов

Прилози:

- Листа докумената: Захтев за интегрисану дозволу, документација, мапе, скице, планови
- Нетехнички приказ података на којима се захтев заснива
- Листа правних прописа

Доставити:

- Оператеру
- у регистар издатих дозвола
- Републичкој инспекцији за заштиту животне средине
- Архиви

